קואליציה של אמביציה

(המשך מעמוד 43)

מנודה של מחתרת מפוארת, אך מבוזה על־ידי דויד־בן־גוריון. לא עוד קולט רעמי־הזעם של בגין. אלא מקובל בעמו. ואת כל זה, מס־בירים לו, עשתה לו „התוכנית" שתוביל למשאת־הנפש — ל„שלום — אמת".

אין שלום אמת — בלי אמת. וה־אמת היא בדיוק זו שיש המסתירים בשארית הבוחות מהציבור.

האמת רשומה בדו"חות הרבים המצטברים למאות־יהם מדי חודש בלישכת ראש־הממ־שלה, מזרועות השילטון השונים. מהמודיעין הצבאי, מהמוסד, מהשב"כ מהשרות הדיפ־לומטי. הדו"חות הללו חוזרים ומצביעים רק על קו אחד, על אמת אחת — שאש"ף, בתאום עם ארצות־הברית, עומד לאמץ את תוכנית־הבחירות לפלסטינים, אחרי שיובטח לה רוב במרכז הליכוד. שארצות־הברית מבטיחה לאש"ף שבבחירות ישתתפו גם ערביי מיזרח־ירושלים, בנוכחות משקיפים זרים, ואש"ף לא יצטרך להתחייב ולעשות למען חיסול האי־לימות. היא תמשך כל זמן שהפלסטינים ירצו בה, לפני ואחרי הבחירות.

אך אילו היה שמיר מגלה את האמ־מת הזו לחברי־המרכז הוא היה מו־כה בהצבעה. משום שאז היתה ברורה למרבית החברים משמעותה האמיתית של תוכנית שמיר. הדו"חות הללו היו מוכיחים לא רק שהתוכנית מובילה להקמת מדינה פלסטינית ולהמשך הטרור והאלימות — אלא שלא יהיה בכוחו של איש, גם חזק הרבה יותר משמיר למנוע אותה, אפילו אם עדיין הוא רוצה בכך, ברגע שבו תהפוך התוכנית לאופרטיבית. כי מה שמחייב הם הדברים שבהחלטת הממשלה ולא הנאומים, אף הקיצוניים ביותר, בסניפי־המיפלגה.

אבל חשיפת האמת הזאת היתה מערערת את קואליציית־האמבי־ציה. ואז איסה היו באים לא רק שמיר, אלא גם מרידור אולמרט ושותפיהם לתוכנית?

באים שרים נכבדים וגם חברי־כנסת ומתריסים: „אנחנו משקרים? ראש־הממשלה לא אומר את האמת? אנחנו, הרוב בצמרת המיפלגה, אינם מכירים את העובדות, את המציאות?"

די לעיין בכותרות העיתונים, מבלי להזדקק לדו"חות המודיעין ושאר הניירות הסודיים של מישרד ראש־הממשלה ומישרד־החוץ, כדי לדעת שהתוכנית היא הבסיס וחומר־הדלק המאיץ את הדיונים בין וושינגטון, לאש"ף. יותר מזה, מאז הוגשה התחייבות הממשלה לארצות־הברית העלתה וושינגטון את דרג המגעים עם אירגון־הטרור, ואף מאיצה באש"ף למנות מישלחת בריירה לניהול משא־ומתן. כך שמשה ארנס בירושלים יכול באקט של יאוש לומר „אש"ף יוק", כמו שהודיע האדמיראל התורכי, לגבי האי מאלטה, כשלא הצליח לכבוש אותו, משום שלא מצא אותו: אש"ף שם כשותף מלא לתוכנית שמיר. ניתן למצוא אותו בהודעות הרישמיות של הממשלה האמריקאית ובהודעות מאותו סוג של אש"ף עצמו מתונים. ושום הודעת־תמיכה מהנשיא ג'ורג' בוש, שהוזמנה אף היא, כמובן, לצורך ההכרעה במרכז, לא תשנה אותו. כמו שגם ההוראה ממישרד־החוץ לנציגויות בעולם — שיצאה באיחור של חודשיים — שלא לדווח על מגעים שמקיים אש"ף ביחס לתכנית — אינה יכולה כבר להסתיר את המציאות.

כתב זאת בגילוי לב אופייני העיתונאי הנכבד ישעיהו בן־פורת ביום הראשון השבוע (2.7.89) במאמר ראשי בידיעות אחרונות. בן־פורת ביישר בסיפוק ש„אש"ף עולה כיתה" בכך שארצות־הברית העלתה את רמת המגעים עם האירגון. בציינו ש„זה היה בלתי־נמנע," קבע המאמר שבכך „הממשלה האמריקאית מושיטה כתף ליוזמת שמיר."

אולם המרצע האמיתי יצא מן השק רק בסיפא של אותו המאמר. שם געו ונזף בן־פורת בממשלה האמריקאית:

„רק עיתוי המיפגשים והדלפת קיומם, מעוררים תרהמה. אם האמריקאים מאמינים ביוזמת שמיר ורוצים לסייע לו, איפה החוכמה שלהם, ומדוע רווקא ערב כינוס מרכז־הליכוד הם סיפקו תחמושת מסוכנת כזו, מתנה משמיים למחנה מתנגדיו?"

שורות אלה מבטאות נאמנה את הפילוסופיה הצינית שמלווה את מכירת התוכנית: **שיש להסתיר את העובדות מחברי־המרכז ומן העם כולו לגבי משמעותה האמיתית — עד לאחר ההצבעה במרכז.** שכן, האמת היא „תחמושת מסוכנת". גילוייה עתה על ידי האמריקאים — „מעורר תרהמה". וכמובן לא עצם העובדה שהתוכנית מאומצת על־ידי אש"ף, כשלב נוסף בהסתערותו על ליבה של ארץ ישראל, לאחר שממשלת ישראל עשתה את הוויתורים הראשונים, כתוצאה ישירה מכישלונה להדביר את האלימות הפלסטינית.

יש אנשי שמאל, חסידי הקמת המדינה הפלסטינית, הרוצים לראות בשמיר שארל דה־גול חדש. אלה מצדדים בתקדים של דה־גול, שכביכול הוליך שולל את תומכיו בפארים, וכמובן את הצרפתים מתיישבי אל־ג'יריה, עד לרגע האחרון, לפני שמסר אותה לידי האלג'ירים. אנשי שמאל אלה גורסים, אם כן, שמיצווה לשקר ליהודים, לאחיהם, והעיקר, שתקום בלב ארץ־ישראל מדינה לפלסטינים.

אך יהודה, שומרון וחבל עזה אינם אל־ג'יריה, כמובן. דה־גול שייך להסטוריה הצר־פתית בלבד, עם כל הכבוד, ורק לה.

זאת יודעים היטב רבים וטובים מחברי־המרכז. ולכן מאיימים על ציבור זה שכל פגיעה חס־וחלילה בתוכנית המקודשת של שמיר עלולה לסכן את שילטונו. משמע, גם את הג'ובים והכיבודים של חברי־המרכז.

אלא מי שמתייחס אל אלפי חברי־המרכז כאל עדר של ג'ובניקים, אבי־רי־מסדרי־הכסא, עושה כרגיל את הטעות הגדולה ביותר. מרובים מאוד הם בין חברי־המרכז, החרדים ביום בראש ובראשונה, יותר מאשר אי פעם, לעצם קיום המדינה. והם כמובן ישקלו את הצבעתם במרכז לא לפי טובות הנאתם האישית, אלא מתוך חשש לגורלה של הארץ ועתיד ילדיהם ונכדיהם בה. הם יודעים היטב מהו ההבדל בין התורה שבעל־פה של שמיר ואנשיו לבין התוכנית המחייבת שחתמו באורח עקיף לאש"ף.

כי הם יודעים, אותם חברי־מרכז, את ההבדל בין הכסא — לנושא. בין עיוורון השאפתנות לסיכחון המציאות.

ה־6 ליולי 1989

(המשך מעמוד 42)

לבועז אפלבוים. „הצרה הזאת, ששמיר רקח, מסוכנת פי כמה מכל ועידה בינלאומית שהעלינו על דעתינו."

בייקר מדלג אל המישרדים המאווררים, וללא כל כללי־טכס הוא מתחיל לשטח טענותיו, „הבחירות", הוא מסביר, „יערכו בפיקוח אישי־ציבור אמריקאים." בייקר שולף תיקים למשתתפים בישיבה ומסביר: „הכנו תקנון, הזהה לזה הנהוג בפנסילבניה. הבחירות יהיו אישיות חשאיות ישירות ושוות, כל אזרח פלסטיני עצמאי וחופשי יוכל להיות בוחר או נבחר ללא הבדל גזע, מין, דת או מוצא..." הוא מצטט את תומס ג'פרסון, בהסבירו מהי החשיבות במהות „השילטון העצמי" והסמכויות שיקבלו הנב־חרים.

20.00 — בייקר נכנס ללישכת ראש־הממשלה בירושלים. שמיר מקבל את פניו כשעל פניו עננת דאגה, כמהלך השיחה מנסה שמיר להסביר: „נשקול, נלמד, ונעריך את החומר שהבאת. יש דברים שלהם לא נוכל להסכים." בייקר, המתמחה בטיפול בסחבת השמירית הידועה, מסביר לשמיר שלמחרת בבוקר מתכנסת ועדת־ההקצבות של הסנאט. „השקילה והלמידה של לישכת ראש־הממשלה יכולים לעלות שני מיליארד דולר לישראל," מתרה בייקר. שמיר מתקשח, מתכנס בתוך עצמו, ופוסק: „עוד הלילה תקבל תשובה."

9 באוקטובר

ג'ימי קרטר יושב בבית־העירייה הנטוש של קלקיליה, הנשמר מכל מישמר על־ידי ועדות־ההלם, ומתעקש: „רבותי, אני לא מאשר את הבחירות. חסרות שלוש מעטפות, ולא יתכן שהיו רק שני נמנעים."

באותה שעה יושב הסנטור דניאל אינאווי בראשות ועדת־הבחירות של מיזרח־ירושלים. הוא פותח מעטפה אחר מעטפה ואינו מאמין למראה עיניו: „רבותי, אפילו ברוסיה אין תוצאות כאלה. אין אחד שלא הצביע עבור פייצל אל־חוסייני. פשוט לא יתכן דבר כזה." מטר־אבנים נוסף נוחת על גג הקלפי.

הסנטור מפסיק את ספירת הקולות, וניגש לטלפן למרכז מטה־הבחירות בבניין משקיפי האו"ם בארמון הנציב, הנרי קיסינג'ר, מנהל הבחירות, מרים את הטלפון „דני", הוא אומר, „תפסיק להטריד אותנו."

„אבל הנרי," אומר הסנטור, „הבטיחו לנו שתהיה רגיעה בזמן הבחירות. תן הוראה מיידית לאלוף יצחק מרדכי להוציא את החיילים שלו מכאן, אחרת לא נוכל לסיים את הספירה."

11 באוקטובר 1989:

במסיבת־עיתונאים במיזרח־ירושלים מק־ריא קיסינג'ר את שמות נבחרי הפלסטינים. „סיימנו מהלך דמוקרטי למופת, שכולו שואף לשלום ושלווה, הבאנו רגיעה לאיזור, ומעתה יוכלו הצדדים לסיכסוך הישראלי־פלסטיני לחיות איש תחת גפנו ותחת תאנתו."

במהלך הבחירות הוצא צה"ל מאזורי מתיחות. בתוך ימים מיספר יחל דו־שיח בין הנבחרים הפלסטינים לממשלת ישראל. המון פלסטיני מריע ומניף מאות דגלי אש"ף, כאשר פייצל אל־חוסייני עולה על הבימה ומכריז: „ביום היסטורי זה נוסדה פלסטין על חלק מאדמתנו הקדושה"... האספה המכוננת

התוצלות

לצערנו לא פורסם ב„דיעה אחרת" הראיון עם שר החוץ ארנס, כפי שהובטח. המראיין, מר רענן לוריא, שקל והחליט כי אין מקום לפירסום דברי הראיון.

שניים

מרדכי הורוביץ

כולם יודעים שהיוזמה המדינית של ראש־הממשלה אינה מדיניות שתוכננה עד הסוף בכובד־ראש וביישוב־הדעת, אלא היא אילתור, שהומצא בלחץ בינלאומי כבד. עם זאת מבטיח ראש־הממשלה שהיוזמה לא סותרת את התפיסות המקובלות של הליכוד. דהיינו: כל שטחי ארץ ישראל המערבית יישארו בשילטון יהודי, המשך ההתנחלויות, משא־ומתן ישיר עם הפלסטינים, התנגדות לוועידה בינלאומית, לא תקום מדינה נוספת ממערב לירדן, אין לנהל משא־ומתן עם אש"ף, לא ייעשה אף מהלך בתהליך המדיני כל עוד נמשכת האלימות ביש"ע. ראש־הממשלה טוען שהיוזמה המדינית לא סותרת אף אחת מתפיסות־היסוד האלה.

זה אולי המצב לפי שעה. אך התמיכה הפושרת ביוזמה המדינית מצד הגורמים העיקריים בזירה העולמית, כרוכה בתנאים הסותרים את תפיסות־היסוד של הליכוד. ארצות־הברית דורשת מישראל „שטחים תמורת שלום" והפסקת ההתנחלויות. את המשא־ומתן עם אש"ף היא בעצמה מנהלת עבורנו. ועידת שרי־החוץ של הקהילה האירופית שהתקיימה במדריד, תובעת מישראל משא־ומתן עם אש"ף והכרה בזכות ההגדרה העצמית לפלסטינים. ממדינות ערב קיבלנו באחרונה קריאת־כיוון הגובלת בבדיחה, עם ביקורו של בוטרוס ר'אלי בישראל לפני שבועות אחדים. המושג של שלום עם מצריים מוכר לנו. שר מצרי צריך הרבה חוצפה כדי לנסות למכור לנו עוד שלום אחד מהדגם הזה.

הקהילה הבינלאומית תפעיל לחץ כבד על ישראל. התנאים הנלווים לתמיכה בתוכנית־השלום מעקרים את התוכנית מכל דבר שהליכוד רואה בו אינטרס ישראלי. כך, למשל, יש התעלמות כללית מיסודות נוספים של התוכנית, כגון שלום כולל עם מדינות ערב או מאמץ בינלאומי לפיתרון בעיית הפליטים. עד כדי כך שהתוכנית כולה נקראת „תוכנית הבחירות בשטחים", אף על פי שהבחירות מהוות רק חלק ממנה. המגמה של הקהילה הבינלאומית היא לאמץ רק את חלק התוכנית שהם בעליל לטובת הפלסטינים, כלומר, החלקים שיובילו להגדרה עצמית ולמדינה פלסטינית.

בנסיבות אחרות הלחצים הצפויים לא היו מפחידים אותנו: כוח העמידה של ראש־הממשלה מוכר לנו, ובתנאים אחרים הוא היה משרה עלינו ביטחון. מי שמפחיד אותנו זו מיפלגת־העבודה – שותפתו העיקרית של ראש־הממשלה.